

Fugaç

Josep M. Benet i Jornet

Introducció / Enric Gallén

TEATRE
bromera

PRIMER ACTE

(Interior informal. És de dia però enfosquirà aviat i durant l'acció s'hauran d'encendre llums. L'HOME, cinquanta anys, i la DONA, quaranta-sis anys.)

DONA. Què somiaves, aquesta nit?

HOME. No me'n recordo.

DONA. Parlaves en veu alta.

HOME. Què deia?

DONA. No ho he pogut entendre. Semblaves content.

HOME. He dormit d'una tirada.

DONA. Tenim un bon vespre. La calor és seca.

HOME. Sí.

DONA. Mira. *(Assenyala.)* No és preciós? Trobem fàcil parlar de les coses desagradables i ens fa vergonya parlar de la bellesa. La felicitat també s'ha de saber reconèixer.

HOME. Reconec que t'estimo.

DONA. Aquest moment... Res d'especial, però... M'estic aquí, veig tot això, tu al meu costat, bé; ella a casa, també bé; i els altres a punt per ajudar-me a passar una vetllada agradable. Què més puc demanar? *(Ell l'atrau.)* Què tens? Deixa'm. Si ens enxampen, se'n riu-ran. Un matrimoni madur abraçant-se pels racons.

HOME. Tebi. El teu cos tebi...

DONA. Et fa nosa per la calor.

HOME. No. Sembla fet per estar sota meu. De debò et diverteix haver vingut?

DONA. Te'n penedeixes, d'haver-me convençut per venir?

HOME. No hauria d'haver insistit. Jo no em podré quedar.

DONA. No paro de dir que estic molt bé... Què et penses? Que sento una cosa i en dic una altra? No pateixis.

HOME. No em quedaré gaire. Oi que no puc?

DONA. Que no puguis o no vulguis tant li fa. Jo em quedaré perquè tinc ganes de quedar-me. Tu necessites anar-te'n i per tant millor que te'n vagis.

HOME. Què penses quan dius això?

DONA. Penso que has d'estar tranquil. Ara repeteix que m'estimes.

HOME. T'estimo.

DONA. Veus? Tot va bé. De debò no recordes què has somiat?

HOME. Gens.

DONA. Deies... Semblaven noms.

HOME. El teu?

DONA. Potser també el meu. Tot controlat. Soparem i serà distret. Te'n pots anar tranquil. *(Escolta.)* Em penso que acaba d'arribar.

(La DONA surt. L'HOME agafa un petit maletí de pell. L'obre, en treu i torna a posar-hi, indecís i lent,

eines de metge, algunes d'elles metàl·liques i agressives, i productes de farmàcia. Maquinal, arrenclera, fora del maletí, un flascó amb píndoles, un altre de pols injectable, i una xeringa. Es mira el petit conjunt i és com si mirés el buit. Entra un home jove, de trenta-dos anys.)

FILL. Un metge i les seves medecines que tot ho resolen.

HOME. (*Torna a la realitat, somriu.*) No ho sé ben bé què pensava. (*Plega i desa els objectes arrenclerats.*) Ja és aquí, oi, el teu artista?

FILL. Ja és aquí. Per cert, si calla massa o si diu alguna estupidesa, procureu prendre paciència.

HOME. N'hem de prendre per obligació?

FILL. Jo també ho intentaré, si puc. És un favor que li farem.

HOME. I per què l'hi farem?

FILL. Febleses.

HOME. Què passa?

FILL. Per què m'ha de passar res?

HOME. Al teu amic.

FILL. Ah. No sé si ho puc explicar. No vol que se sàpiga. Tant se val, però no li ho comentis. Va presentar la maqueta d'una escultura gran, que ha d'anar al mig de no sé quina plaça. Els candidats són ell i un altre. Avui decideixen a qui ho donen.

HOME. El tenim nerviós.

FILL. Moments de crisi i un projecte que pot ser important per a la seva carrera.

HOME. La meva pregunta més aviat fóra si la seva carrera no és convertir-se en senyor important.

FILL. Espero que no ben bé. Comença a sentir-se gran, hi ha artistes joves darrere seu que empenyen i que fan més gràcia... D'ell, no se'n parla com al principi, no el criden a tot arreu com al principi... El seu problema no crec que sigui convertir-se en senyor important, sinó més aviat conservar el que havia aconseguit.

HOME. No sé si te l'estàs carregant o l'estàs justificant.

FILL. Em justifico a mi. Bon moment vaig triar per reunir-nos. Sóc un sant.

HOME. De segur que sí, però ara no et segueixo.

FILL. Bàsicament us he reunit per ell, per distreure-li els nervis. M'havia dit que el divertiria provar això de la taula, profitarem l'ocasió. No sé si ho he encertat.

HOME. Bé, m'hauré de decidir a saludar-lo.

FILL. No te'n descuidis. Davant els científics se sent en inferioritat.

(Surten. Entren la MESTRESSA de la casa i la DONA del metge.)

MESTRESSA. Hi ha una assistenta que ve cada dia. Potser necessito ningú més? No necessito ningú més. Veus la sort de viure sola? No has de donar explicacions. Entres i surts. Li dius què vols a l'assistenta i com més egoista ets, millor. Procuro ser ben egoista, tan egoista com puc. Una vella egoista que mana i dona ordres a la seva assistenta. La tracto bé, eh? Però em

tracto millor a mi mateixa. No he de donar comptes a ningú. Primer el meu marit. Em pensava que em moriria abans que ell. I després el noi quan va decidir posar pis. Tota la casa per a mi sola. Ben ampla. Si un dia t'hi trobes, ho veuràs, és com tornar a néixer. Ai, perdona, perdona, no sé què he dit.

DONA. No t'amoïnis, està molt bé, de segur que tens tota la raó.

MESTRESSA. Quina sort que hàgiu vingut! Estic tan contenta de veure-us i de tenir-vos amb mi! Espero que no us en penedireu!

DONA. Calla, deixa't de compliments. Per cert, el meu home... Ja saps què passa, li ha fet molta il·lusió venir però ha sorgit un entrebanc.

(Entren una DONA JOVE, vint-i-vuit anys, amb una safata plena de gots mal posats i en precari equilibri.)

DONA JOVE. Ai, que em cauen! Deixeu-me passar, em cauen! Poca-solta de mi, amb tant de vidre alhora! On ho poso? Què faig?

DONA. Que no et cau, que no et cau!

DONA JOVE. He sabut que em cauria des del moment que he aixecat la safata! Com una fatalitat! Aparteu-vos!

MESTRESSA. Però dóna'm!

DONA JOVE. Sóc una bleda, sempre ho espatllo! Rellisquen!

MESTRESSA. Cap aquí, tranquil·la. Deixa't dur.

DONA JOVE. Déu meu, dec fer riure. Ai!

MESTRESSA. Quieta! Avall, suaument, molt bé. Ja està.

Ho veus? No has trencat res.

DONA JOVE. Res.

DONA. Què t'ha agafat?

DONA JOVE. Histèria. Quina manera de presentar-me davant la gent. Vés a saber què m'ha passat. No estaré així tota l'estona, no patiu. Només caldria! Procuraré comportar-me com una noia educada. Oi que no n'hi ha per tant?

MESTRESSA. Et trobes bé?

DONA JOVE. És clar. No em feu cas. Què més he de portar?

MESTRESSA. Tenim temps. I sóc jo qui ha de servir-vos. Vine, hi anirem les dues.

(Surten la MESTRESSA i la DONA JOVE. Entra l'HOME.)

HOME. Com va?

DONA. Una certa excitació en l'ambient.

(Pel mateix lloc que l'HOME entren el FILL i l'AMIC, trenta-vuit anys.)

FILL. Beguda. Prendrem alguna cosa abans de sopar.

HOME. Jo no em quedo a sopar. No puc, ho sento.

FILL. Vinga, home.

HOME. No em va bé, no sé què dir-hi.

FILL. A la meva mare li sabrà greu.

DONA. A nosaltres també. Jo sí que em quedo.

FILL. No voldria ser metge per no haver de carregar obligacions fora d'hores. Hi ha gots, però no hi ha begudes.

AMIC. Gràcies a l'excusa dels malalts els metges sempre teniu una coartada a la vostra disposició.

DONA. Amb mi no n'ha necessitat mai cap, de coartada.
(Un moment i surt.)

HOME. No he de visitar malalts. Vull ser a temps de veure la meva filla abans no se'n vagi a dormir. Demà se l'emporten.

FILL. El viatge?

HOME. Exacte. Si no la veig avui, ja no la veuré.

AMIC. Mai no m'he casat i mai no he volgut tenir criatures. Em fa l'efecte que hi quedes massa lligat.

HOME. Déu n'hi do.

AMIC. Sé que no sóc un cas exemplar.

(Entren la MESTRESSA, la DONA i la DONA JOVE, amb ampolles. Sense aturar-se, la DONA surt per un altre cantó, amb l'AMIC.)

MESTRESSA. Les begudes.

(El FILL intenta descarregar la DONA JOVE.)

FILL. Dóna'm.

DONA JOVE. No facis esforços, que podries cansar-te.

FILL. Què tens?

DONA JOVE. No ho saps?

FILL. Eh?

DONA JOVE. Això és el que m'empipa, que no sàpigues què tinc.

*(Surten l'HOME, la MESTRESSA i la DONA JOVE.
El FILL s'acosta a l'AMIC i a la DONA, que han tornat.)*

DONA. *(Al fill, referint-se a l'AMIC.)* Li ensenyo la taula.

AMIC. Sembla un moble innocent.

DONA. De debò no has fet ballar taules mai?

AMIC. Mai.

DONA. Entreté molt, ja ho veuràs.

FILL. Almenys que s'entretengui algú.

DONA. Tu també, suposo.

FILL. Per això he organitzat el sopar, però no ho sé, coses que passen, a darrera hora em costava una mica sortir de casa i fer el recorregut fins a casa la meva mare.

AMIC. S'agraeix la franquesa.

FILL. No, no. No era per vosaltres. Problemes de la vida domèstica. La veritat és que sí, els fills et lliguen molt.

DONA. A què treuen cap, els fills?

AMIC. Jo deia que no en vull tenir.

DONA. No? T'equivoques. Ets un artista, els artistes heu de provar-ho tot.

FILL. I també heu de provar l'art de fer ballar taules.

AMIC. Els artistes som uns incompresos, no ho sabíeu?

FILL. Sí, queixa't. T'encarregaran l'escultura i llavors hauràs d'admetre que n'hi ha que et comprenen perfectament.

DONA. Quina escultura?

AMIC. Una. Res.

FILL. Suposo que saben on t'amagues.

AMIC. Poden saber-ho. Passem a un altre tema, au. (*A la DONA.*) Assumptes de feina, però quan he entrat els he deixat al penja-robos.

(Entren la MESTRESSA, la DONA JOVE i l'HOME.)

HOME. Diu que s'han de traslladar cadires i un carnet.

MESTRESSA. No us mogueu, ja hi aniré jo, no us mogueu.

AMIC. S'han de dur aquí?

FILL. Al menjador, suposo.

MESTRESSA. Estigueu-vos quiets si no voleu que m'enfadi.

HOME. Hi anem nosaltres, oi?

FILL. És un moment.

(Surten l'HOME, el FILL i l'AMIC.)

MESTRESSA. Faig treballar els convidats, ara digueu.

DONA JOVE. Que treballin, no es cansaran.

MESTRESSA. Estàs enfadada. Què t'ha fet, el meu fill?

DONA JOVE. Res.

MESTRESSA. Perdona que m'hi fiqui.

DONA. Me'n vaig a posar ordre.

DONA JOVE. Quedat', dona, no hi ha secrets meus que tu no puguis escoltar. (*A la MESTRESSA.*) M'has sentit quan li clavava el moc?

MESTRESSA. Estàs tensa. Potser la culpa sigui meva.

DONA JOVE. Com se t'acut? Em passa que sóc una exagerada. No puc amagar cap estat d'ànim. Dono importància a menudències que fan riure. N'hi dono molta, no ho puc evitar. Si us explico què passa després no us burleu. Qui no té preocupacions se les busca.

MESTRESSA. No hi ha res que no tingui importància.

DONA JOVE. Amb quatre paraules està dit: fa sis anys que el teu fill i jo vam estar junts per primera vegada. Sis anys el dia d'avui.

DONA. Ja? Com passa el temps.

DONA JOVE. No va ser el primer home de la meva vida però va ser el tercer. I no n'hi ha hagut cap més.

MESTRESSA. Ell també t'estima.

DONA JOVE. D'aquest aniversari, se n'havia recordat cada any. Cada any queia un regal o altre. Tant se me'n donen, els regals. Que no se'n recordi, no. I avui, per primera vegada, no hi ha hagut regal.

MESTRESSA. Ara t'entenc.

DONA JOVE. M'he anat posant histèrica. Sense cap motiu, ja ho sé. Un oblit el pot tenir tothom. I encara que no sigui cap oblit, ves què, tant li fa. Manies de nena mimada.

MESTRESSA. El mataré.

DONA JOVE. Pobra de tu que li diguis res!

MESTRESSA. Quin poca-solta, quina falta de sensibilitat!

DONA. Des de fora ho veig més senzill: no pots jutjar el teu home per un oblit, no em sembla just.

DONA JOVE. No, no n'hi ha per tant.

DONA. No.

MESTRESSA. Sí que n'hi ha per tant.

DONA JOVE. No, té raó. És que no sé com sóc. Sabeu què em passa?

MESTRESSA. Que estimes el meu fill.

DONA JOVE. (*Després d'una pausa.*) Bé, sí. No sé si massa. L'estimo molt. Després de sis anys encara l'estimo tant... És una equivocació, estimar-lo?

MESTRESSA. Potser sí.

DONA JOVE. No, no ho diguis. No me'n penedeixo. I no em canso d'estimar-lo. En canvi ell... (*A la mare.*) És que hi ha més coses, no només això d'avui. No t'escandalitzis si ho dic, però..., però al llit les coses no són com abans. No, no em busca com abans.

DONA. I què t'esperaves? La mateixa fúria tota la vida?

DONA JOVE. No, però... Ja sé el que em dic. I visc vigilant-lo com qui vigila..., com qui vigila un got, procurant que no es trenqui i encara que, per descomptat, un dia acabarà trencant-se.

DONA. No t'escalfis el cap.

MESTRESSA. Necessiteu descansar. Unes setmanes de tranquil·litat, junts; això resoldria les tensions que s'han anat acumulant. Sempre se n'acumulen, a la for-

ça. (*Entren el FILL i l'AMIC.*) Per què no veniu d'una vegada i us instal·leu amb els nens? Unes vacances. On us tractaran millor? Jo no destorbo gaire i faria d'àvia. (*Al seu fill.*) No ho dic per mi, que ja m'està bé, aquí tan feliç amb les meves coses. Però malaguanyada una casa gran que només aprofito jo.

FILL. (*Impacient.*) No siguis pesada.

MESTRESSA. Els nens farien salut.

DONA JOVE. (*Sarcàstica.*) No li mencionis ni nens ni salut, per favor.

MESTRESSA. Per què no?

DONA JOVE. Quan li convé és molt patidor, s'ha de reconèixer.

FILL. No comencis. A vegades pateixo pels nens, i què? Sobretot pateixo quan toca.

(*Entra l'HOME.*)

MESTRESSA. I per què, preocupació?

FILL. Res. El gran, avui, té febre.

MESTRESSA. Què dius? Molta?

DONA JOVE. Els nens agafen febrades. La cangur el co-neix bé i a hores d'ara el medicament haurà controlat la temperatura.

FILL. Ja ho sé que en principi no passa res, però era febre molt alta, quan ha vingut el pediatre ja feia un dia sencer que estava així, i no hi havia hagut manera de reduir-la ni un grau. El metge no ha dit que no tingués importància.